

Bilag 1A. Rammerne for at tilrettelægge indsatser for borgerne på beskæftigelsesområdet og socialområdet

Det fremgår af dette bilag, hvordan de lovgivningsmæssige rammer for hhv. beskæftigelsesområdet og socialområdet har indvirkning på tilrettelæggelsen af sagsbehandlingen. Dette har betydning for den konkrete sagsbehandling ift. indsatser og mål. For BIF er det overordnede fokus, at borgerne opnår hel eller delvis selvforsørgelse gennem (små)job eller uddannelse samt bliver afklaret, hvis de er i målgruppen for ressourceforløb, fleksjob eller førtidspension. For SOF har indsatserne et sigte mod at forbedre borgerens sociale og personlige funktion samt udviklingsmuligheder med udgangspunkt i de problemstillinger som borger har. Særligt for børn og unge er der fokus på mulighederne for at understøtte barnets trivsel og udvikling.

Tværfaglig indsats - tre modeller for inddragelse af indsatser eller redskaber fra andre ressortområder

En stor del af fællesborgerne har udover ledighed sociale- og sundhedsmæssige problemer, som fordrer et tæt samarbejde med andre fag- og myndighedsområder. Jobcentrene har til en vis grad i dag muligheder for at adressere disse problemstillinger i en indsats, hvor redskaber fra beskæftigelseslovgivningen kombineres med indsatser og redskaber fra social- sundheds- eller uddannelsesområdet.

De forskellige måder, hvor Jobcenter København kan inddrage indsatser og redskaber fra andre fag- og myndighedsområder i beskæftigelsesindsatsen er:

1. Som et aktivt tilbud efter lov om aktiv beskæftigelsesindsats (LAB). Det vil sige, at BIF køber eller rekvirere indsatsen eller forløbet hos en anden myndighed fx uddannelsesforløb eller en anden forvaltning i kommunen.
2. som "videre henvisning" af borgeren fra jobcentret til det modtagende ressortområdes system og lovgivning fx SOF.
3. som koordinerende eller integrerede indsatser/forløb mellem indsatser på beskæftigelsesområdet og andre områder som fx socialområdet eller sundhedsområdet.

Muligheder i lov om aktiv beskæftigelsesindsats (LAB)

Indsatser fra social, sundheds- og uddannelsesområdet kan bevilliges som et aktivt tilbud efter beskæftigelseslovgivningen, hvis indsatsen vurderes at have et beskæftigelsesfremmende formål.

Det vil sige, at BIF har mulighed for at købe indsatser eller forløb hos andre forvaltninger eller myndighed. Fx køber BIF personlig vejlederforløb hos SOF for voksne, forløb for unge med handicap, primært autisme og udviklingshæmning hos Captum, psykologtilbud hos SUF og private leverandører, uddannelsesforløb på AMU-skoler, læse-skrive-regne-forløb, Forberedende voksenundervisning (FVU) og AVU hos fx VUC, samt mestringsforløb og indsatser mod stress og depression hos SUF.

Når indsatser gennemføres som et LAB-tilbud, er det BIF, der finansierer indsatsen.

"Videre henvisning" af borgeren til SOF eller andre fag- eller myndighedsområder

Borgere kan henvises videre i forhold til fx at søge støtte i SOF (økonomisk støtte om fx enkelttydelser, indsatser såsom støttekontaktperson mv.) eller anvise borgere til egen læge med henblik på videre visitering til psykiatrisk behandling i det regionale sundhedssystem.

Jobcenter København ser borgerne kontinuerligt på grund af krav om deltagelse i jobsamtaler og det individuelle kontaktføreløb. Gennem dialogen med jobcentret kan borgerne få en øget erkendelse af pågældendes udfordringer, eller borgeren kan blive motiveret for at påbegynde en indsats i SOF.

Når Jobcenter København henviser en borger videre, vil det være det modtagende fag- eller myndighedsområde, der vurderer, om borger er i målgruppen for indsats og som ligeledes betaler for indsatsen.

Koordinerede eller integrerede forløb/indsatser

Jobcenter København har mulighed for at henvise borgere til indsatser, hvor man kombinerer beskæftigelsesrettede indsatser med en behandlingsindsats. Et eksempel herpå er Københavns Kommunes IPS-indsatser (Individuelt Planlagt job med Støtte) for borgere med alvorlige psykisk sygdom samt borgere med misbrug. Sidstnævnte IPS-indsats er et systematisk samarbejde mellem BIF og SOF om borgere, der er motiveret for behandling og motiveret for job.

Et andet eksempel på koordinerede indsatser er Step up-indsatsen, som er et tværfagligt samarbejde mellem BIF med SOF. Konkret er relevante fagpersoner fra SOF fysisk på Jobcenter Center for Jobindsats et par dage om ugen og indgår i hhv. a) tværfaglige step-up møder, b) Løbende faglig sparring, c) borgersamtaler, d) deltage i gruppeforløb på jobcentret med borgere, e) tematiserede gruppesparring.

Når indsatserne gennemføres som integrerede forløb/indsatser, er indsatserne ofte finansieret via midlertidige budgetmidler.

I det følgende afsnit vil rettigheder og pligter på beskæftigelsesområdet blive beskrevet.

Rettigheder og pligter på beskæftigelsesområdet

På beskæftigelsesområdet er der klare rammer for indsatsen samt en række klart definerede rettigheder og pligter, der følger med at modtage en offentlig forsørgelsesydelse. Eksempelvis skal borgerne deltage i et individuelt kontaktføreløb, hvor formål, tidspunkter for samtaler og aktive tilbud følger borgerens forsørgelsesgrundlag (se tabel 1).

Jobcentrenes hyppige kontakt til borgere med en forsørgelsessag i BIF på grund af det lovbundne kontaktføreløb betyder, at BIF ofte er den forvaltning, som i løbet af en borgers ledighedsforløb har den hyppigste og mest kontinuerlige kontakt til borgerne. Det betyder også, at det til tider er BIF, som hjælper borgerne til en indsats eller foranstaltning i SOF, fordi det er igennem dialogen med jobcentret, at borgeren får en øget erkendelse af udfordringer, som kræver en indsats i SOF. Der kan også være tilfælde, hvor det er SOF fx en gadeplansmedarbejder, som hjælper en hjemløs borger med at få etableret en kontakt til samt en forsørgelsesydelse i BIF.

Tabel 1. Regler for det individuelle kontaktforløb og ret- og pligttilbud for de tre delmålgrupper af fællesborgere

	Samtaler	Efterfølgende samtaler	Første tilbud	Efterfølgende tilbud
Delmålgruppe: Unge uden uddannelse	4 samtaler inden for de første 6 måneder.	Herefter aftales det ml. borger og JC, el. når JC el. borger vurderer, at der er behov for det. KK har et servicemål på minimum 4 samtaler om året.	Senest efter 1 mdr.	Herefter tilbud frem til start på ordinær uddannelse. Max 4 måneder mellem tilbud.
Delmålgruppe: Borgere i kanten af arbejdsmarkedet			Senest efter 6 mdr.	Efter en konkret vurdering i jobcentret. JC bliver dog målt på, om der har været tilbud i de seneste 12 mdr.
Delmålgruppe: Fællesborgere med børnesager i SOF fx jobparate				

Rådighed og sanktioner

Kontanthjælpssystemet, som hovedparten af de tre delmålgrupper af fællesborgere er omfattet af, bygger på princippet om ret og pligt, hvor sociale rettigheder og hjælp fra det offentlige er knyttet sammen med pligter. Det er derfor en grundlæggende betingelse for at modtage hjælp i kontanthjælpssystemet, at en borger og eventuelle ægtefælle står til rådighed for job, uddannelse, og/eller deltager i aktive tilbud og samtaler i jobcentret mv. Hvis borgeren ikke lever op til de krav der stilles, kan borgeren modtage en økonomisk sanktion.

Rådigheds- og sanktionsreglerne bidrager til at sikre, at der er en sammenhæng mellem retten til at modtage en forsørgelsesydelse og de pligter, der følger med denne ret, som kan hjælpe den ledige i job eller uddannelse og dermed til selvforsørgelse. Sanktionsreglerne (herunder udsigten til potentielt at modtage en sanktion) kan bidrage til at skabe mødestabilitet og overholdelse af aftaler med jobcentret, så en borger kan få den nødvendige hjælp og støtte i forhold til at blive afklaret i forhold til job, uddannelse eller anden hjælp. Omvendt kan en økonomisk sanktion have den konsekvens, at en borgers problemer eskaleres yderligere (fx ikke kan betale elregningen, husleje, købe medicin mv.)

Opfylder en borger uden rimelig grund m.v. ikke sin rådighedsforpligtelse, kan vedkommende sanktioneres med fradrag i eller nedsættelse af hjælpen. Ved gentagelser kan hjælpen bortfalde. Borgeren har dog mulighed for at få hjælp igen, hvis vedkommende genansøger og fortsat opfylder betingelserne for hjælp, herunder rådighedsforpligtelsen. De konkrete sanktionssatser afhænger af bl.a. borgerens ydelsesniveau og fremgår af vejledning om satser m.v. 2022 (VEJ nr. 9210 m.v. 2022 af 07/03/2022).

Boks 1. Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningens sanktionspraksis

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen har siden 2018 arbejdet med forvaltningens sanktionspraksis i forhold til aktivitetsparate borgere. Konkret er der iværksat initiativer, der har til formål at styrke den socialfaglige vurdering, som skal foretages, når BIF i de konkrete situationer vurderer, om en sanktion vil fremme borgerens rådighed. Der er bl.a. arbejdet med forskellige muligheder for at sikre kontakt med borger i partshøringsfasen, herunder opsøgende kontakt på borgerens bopæl, hvis alle andre muligheder for kontakt er afprøvet.

For mere information om BIF's sanktionspraksis henvises der til Beskæftigelsesudvalgets løbende drøftelser om sanktionsområdet. Den seneste status er fra maj 2022 og kan læses her:

[Ankestyrelsens praksisundersøgelse om sanktioner | Københavns Kommunes hjemmeside \(kk.dk\)](#)

Rådighedsforpligtelsen afhænger af borgernes ydelses- og visitationskategori

Rådighedsforpligtelsen gælder for *alle*, der modtager en forsørgelsesydelse i kontanthjælpssystemet – også de borgere, der befinder sig i kanten af arbejdsmarked eller uddannelse. Indholdet af rådighedsforpligtelsen afhænger dog af borgernes ydelses- og visitationskategori, det vil sige, om borgeren er vurderet: jobparat, åbenlyst uddannelsesparat, uddannelsesparat eller aktivitetsparat, og om borgerne modtager uddannelseshjælp, kontanthjælp, selvforsørgelses- og hjemrejseydelse eller overgangsydelse.

Tabel 2 giver et overblik over de forskellige visitationskategorier, rådighedsforpligtelsen og eksempel på konkrete pligter, der knytter sig til de forskellige visitationskategorier.

Tabel 2. Visitation, rådighedsforpligtelse og eksempel på pligter for de tre grupper af fællesborgere

Delmål-grupper	LAB-målgruppe	Visitationskategori	Rådigheds-forpligtelsen	Eksempel på pligter
Delmålgruppe 1: Unge fællesborgere uden uddannelse	Unge klar til uddannelse jf. LAB § 6.4, som modtager uddannelseshjælp eller overgangsydelse	<i>Uddannelsesparate unge</i> vurderes med den rette støtte og aktive indsats at kunne påbegynde en uddannelse inden for ca. et år og gennemføre på almindelige vilkår.	Skal stå til rådighed for uddannelse og en indsats rettet mod uddannelse.	Deltage i jobsamtaler og rådigheds-vurderinger i JC og deltage i aktive tilbud som fx brobygning til uddannelse. Herudover pligt til at overholde krav i uddannelsespålægget ved fx at foreslå uddannelser og søge om optagelse og evt. deltage i læse-, skrive- og regnetest.
	Unge i kanten af uddannelse jf. LAB § 6.5, som modtager uddannelseshjælp eller overgangsydelse	<i>Aktivitetsparate unge</i> vurderes at have problemer af faglig, social og/ eller helbredsmæssig karakter og dermed behov for ekstra støtte og hjælp i længere tid end ca. et år, inden pågældende kan påbegynde en uddannelse og gennemføre den på almindelige vilkår.	Skal stå til rådighed ved at udnytte sine uddannelses- eller arbejdsmuligheder under hensyntagen til, at pågældende er aktivitetsparat.	Deltage i jobsamtaler og rådigheds-vurderinger i jobcentret, møder i rehabiliteringsteamet og aktive tilbud som fx brobygning til uddannelse. Herudover pligt til at overholde krav i uddannelsespålægget ved fx at foreslå uddannelser og søge om optagelse og evt. deltage i læse-, skrive- og regnetest.
Delmålgruppe 2: Borgere i kanten af arbejdsmarked	Aktivitetsparate voksne jf. LAB § 6.3 som modtager kontanthjælp eller overgangsydelse	<i>Aktivitetsparate voksne</i> vurderes ikke at være i stand til at påtage sig et ordinært arbejde, som gør pågældende i stand til at forsørge sig selv inden for tre måneder.	Skal tage imod tilbud om arbejde tilpasset pågældendes ressourcer og behov samt deltage i aktiviteter rettet mod at komme i arbejde.	Deltage i jobsamtaler og rådigheds-vurderinger i jobcentret, aktive tilbud og møder i rehabiliteringsteam
Delmål-gruppe 3: Borgere med børnesager i SOF (fx jobparate)	Jobparate voksne jf. LAB § 6.2 som modtager kontanthjælp eller overgangsydelse	<i>Jobparate voksne</i> vurderes at være i stand til at påtage sig et ordinært arbejde, som gør pågældende i stand til at forsørge sig selv inden for tre måneder.	Skal tage imod tilbud om arbejde tilpasset pågældendes ressourcer og behov samt deltage i aktiviteter rettet mod at komme i arbejde	Deltage i jobsamtaler og rådigheds-vurderinger i jobcentret, aktive tilbud og møder i rehabiliteringsteam

Kilde: Egen tabel efter bekendtgørelse om lov om aktiv socialpolitik samt Ydelseskommissionens samlede anbefalinger til et nyt ydelsessystem (2021)

Anm. Visitationskategorien "åbenlyst uddannelsesparate" er ikke medtaget i tabellen, da unge med denne visitationskategori ikke er at finde blandt fællesborgerne. Selvforsørgelses- og hjemrejseydelse er heller ikke medtaget, da det er ydelser målrettet nytilkomne flygtninge og familiesammenførte, som får en indsats efter integrationsloven, og disse grupper indgår ikke i analysen.

Særlige forhold for borgere, der er visiteret aktivitetsparat

For at kunne sanktionere en borger, der af jobcentret er visiteret aktivitetsparat (dvs. borgere i kanten af arbejdsmarked eller uddannelse) skal det vurderes, om der er andre forhold end de rimelige grunde så som sygdom, børnepasningsproblemer m.v., som kan føre til, at borgeren ikke har pligt til at medvirke.

Boks 2. Andre forhold jf. lov om aktiv socialpolitik § 13, stk. 8

Stk. 8. Ønsker ansøgeren at modtage eller modtager ansøgeren hjælp som aktivitetsparat, skal kommunen vurdere, om der i det enkelte tilfælde foreligger andre forhold end de rimelige grunde, som kan indgå i vurderingen efter stk. 7 og regler fastsat i medfør af stk. 15, der kan begrunde, at den pågældende ikke har pligt til at udnytte sine uddannelses- eller arbejdsmuligheder.

Princippet med hensyn til regler om uddannelse, at det er en betingelse for at sanktionere en aktivitetsparat borger, at kommunen har udtømt alle rimelige muligheder for at få personlig kontakt med borgeren om årsagen til udeblivelse.

Ydelsesniveauer i kontanthjælpssystemet

Borgernes forsørgelsesgrundlag er fundamentet for, hvordan deres tilværelse kan tilrettelægges. Som tabel 2 viser, varierer forsørgelsesgrundlaget alt efter deres parathed i forhold til arbejde eller uddannelse.

Forsørgelsesydelse i kontanthjælpssystemet er målrettet forskellige grupper af borgere, der adskiller sig fra hinanden i forhold til uddannelsesniveau, parathed i forhold til arbejde eller uddannelse, opholdstid her i riget (Danmark, Færøerne og Grønland) og omfanget af tidligere beskæftigelse: Størrelsen af kontanthjælpen og uddannelseshjælpen afhænger bl.a. af borgerens alder, om borgeren er ude- eller hjemmeboende, har forsørgerpligt, om borgeren får et aktivitets- eller barselstillæg, eller om man får en særlig sats som følge af graviditet eller visse typer af psykisk sygdom. Tillæggene, herunder aktivitetsstillægget, medfører, at unge fyldt 25 år kommer på niveau med de voksne kontanthjælpsmodtagere.

Kontanthjælpssystemet er komplekst og indeholder mange forskellige satser. I nedenstående tabel er gengivet udvalgte satser for de tre delmålgrupper af fællesborgere. Bemærk at de økonomiske vilkår for borgerne i kontanthjælpssystemet ikke kun er afhængige af reglerne for selv forsørgelsesydelsen, men også at andre regelsæt, herunder civilstatus, boligstøttereglerne mv.

Tabel 3. Udvalgte satser i kontanthjælpssystemet m.v. sammenholdt med SU og førtidspension (2021-niveau, kr. pr. måned pr. person, brutto)

	Enlig uden børn	Enlig med børn	Par uden børn	Par med børn
S.U.	6.321	12.642	6.321	8.846
Unge uden uddannelse				
- Uddannelsesparate	6.410	12.821	6.410	8.973
- Aktivitetsparate under 25 år	7.541	15.547	7.541	15.547
- Aktivitetsparate 25-29 år el. psykisk syg	11.698	15.547	11.698	15.547
Borgere i kanten af arbejdsmarked				
- Kontanthjælp fyldt 30 år	11.698	15.547	11.698	15.547
- Aktivitetsparate under 25 år	7.541	15.547	7.541	15.547
- Aktivitetsparat 25-29 år el. psykisk syg	11.698	15.547	11.698	15.547
- Ressourceforløbsydelse fyldt 25 år	11.698	15.547	11.698	15.547
Førtidspension	19.331	19.331	16.432	16.432
Borgere med børnesager, herunder bl.a.				
- Jobparate kontanthjælpsmodtagere under 30 år	-	14.860	7.541	10.396
- Dagpenge ungesats (under 25 år)	-	9.661	9.661	9.661
- Dagpenge på dimittendvilkår	-	15.844	13.815	15.844
- Dagpenge (maksimum)	-	19.322	19.322	19.322

Note: Satserne for bl.a. gravide er ikke medtaget. Dagpengesatserne er angivet for fuldtidsforsikrede. Satserne for aktivitetsparate unge er inkl. aktivitetsstillæg. Satserne for ressourceforløbsydelse for personer under 25 år er lavere og afhænger af, om personen er hjemmeboende og af evt. forsørgerpligt. Satsen for psykisk syge forudsætter, at borgeren har

en dokumenteret psykisk lidelse, der er diagnosticeret. For et fuld overblik over de forskellige satser henvises der til Vejledning om satser 2022 (Vej. 9210 af 7. marts 2022).

Kilde: Beskæftigelsesministeriet i Ydelseskommisionens anbefalinger til et nyt kontanthjælpssystem 2021

Udover forsørgelsesydelsen har borgerne i kontanthjælpssystemet også mulighed for at modtage andre offentlige ydelser. Tildelingen af offentlige ydelser beror på forskellige kriterier, forsørgerstatus, civilstatus m.v. Disse ydelser kan fx være godtgørelse ved aktive tilbud, § 34 særlig støtte til høje boligudgifter mv., midlertidige børnetilskud og midlertidig jobpræmie for kontanthjælpsmodtagere. Derudover kan borgerne også modtage børneydelser og udbetaling til boligstøtte fra Udbetaling Danmark, såfremt borgeren opfylder gældende kriterier for at modtage disse ydelser.

Der kan efter serviceloven ydes økonomisk støtte til visse udgifter til forældre for børn og unge med særlige behov, med nedsat psykisk eller fysisk funktionsevne eller med indgribende kronisk eller langvarig lidelse, når betingelserne for det er opfyldt. På handicapområdet dækker den økonomiske støtte bl.a. over merudgifter, tabt arbejdsfortjeneste og ledsagelse. Der kan efter lov om aktiv socialpolitik ydes økonomisk hjælp i særlige situationer, når betingelserne for det er opfyldt. Der kan efter serviceloven ydes merudgifter for voksne, med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne og til personer med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, når betingelserne for det er opfyldt.

Rammerne for afklaring og udredning af borgerne i BIF

Jobcentrets opgave er at afklare, om borgerne realistisk set kan komme i ordinære job eller uddannelse, eller om borgeren er i målgruppen for anden hjælp fx ressourceforløb, fleksjob eller førtidspension. Ressourceforløb har til formål at udvikle borgers nedsatte arbejdsevne gennem en tværfaglig og helhedsorienteret indsats, mens fleksjob og førtidspension er målrettet borgere med en varig nedsat arbejdsevne. En borgers varige nedsatte arbejdsevne skal dokumenteres i form af beskrivelser af, hvordan der er arbejdet med at få udviklet borgers arbejdsevne i virksomhedsrettede forløb, hvis det ikke er åbenlyst, at borgerens arbejdsevne er varigt nedsat. Borgernes sociale og sundhedsmæssige udfordringer skal ligeledes være beskrevet. Her er viden fra lægelige dokumenter samt indsatser i andre forvaltninger, herunder i særlig grad de udførende led hos Socialforvaltningen (fx støttekontaktperson, herberg mv.) relevante i forhold til oplysning af borgerens sag. Dokumentation samles og indgår som del af en forberedende plan, der forelægges det tværfaglige rehabiliteringsteam, som vurderer, om en borger er målgruppen for fx førtidspension.

Rehabiliteringsteamet består af repræsentanter fra forskellige forvaltningsområder bl.a. beskæftigelse-, sundhed-, og socialområdet samt Region Hovedstaden. Teamet, som skal sikre, at alle relevante kompetencer står sammen om at anlægge et helhedsorienteret perspektiv på borgerne, drøfter og indstiller til konkrete indsatser, som kan være relevante i forhold til den enkelte borger.

Afrunding

Et tæt samarbejde om borgerne mellem BIF og SOF kan have betydning for borgers forsørgelsesgrundlag. For at kunne træffe den rette afgørelse om en eventuel sanktion, hvis en borger ikke opfylder sine de pligter, der følger med at modtage en forsørgelsesydelse, er det afgørende, at Jobcenter København og Ydelsesservice, som administrerer sanktionsreglerne i Københavns Kommune, har det fulde billede af borgerens forhold. Ligeledes er det afgørende, at Jobcenter København har det fulde af billede af borgernes forhold og parathed i forhold til uddannelse og job, når de løbende genvurderer borgernes visitationskategori, da indplaceringen har betydning for borgernes forsørgelsesydelse. Endelig kan viden fra Socialforvaltningens dataproducerende enheder være relevant i forhold til at få afklaret og dokumenteret især borgere i kanten af arbejdsmarkedet i forhold til mere permanente forsørgelsesydelse såsom førtidspension.

Den lovgivningsmæssige og socialfaglige ramme for SOFs tilgang til udsatte borgere

SOFs tilbud til udsatte borgere tager udgangspunkt i lov om social service (serviceloven). Formålet med serviceloven er at tilbyde rådgivning og støtte for at forebygge sociale problemer, at tilbyde en række almene serviceydelser, der også kan have et forebyggende sigte og at tilgodese behov, der følger af nedsat fysisk og/eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer. Serviceloven dækker på tværs af alle aldersgrupper. I det følgende beskrives formålet med den sociale indsats målrettet voksenområdet (fra det 18. år) og børneområdet (0 år til det 17. år og til det 23. år, hvis den unge er i efterværn) samt de socialfaglige metoder, der anvendes til at vurdere borgernes behov for hjælp og støtte på hhv. voksen- og børneområdet.

Voksenområdet

På voksenområdet bygger den sociale indsats på et formål, jf. servicelovens § 81, om:

- at forebygge, at den enkeltes problemer forværres,
- at understøtte den enkeltes muligheder for at fastholde egne ressourcer eller fremme øget selvstændighed samt forbedre den enkeltes sociale og personlige funktion,
- at forbedre mulighederne for den enkeltes livsudfoldelse gennem kontakt, tilbud om samvær, aktivitet, behandling, omsorg og pleje og
- at yde en helhedsorienteret indsats med servicetilbud afpasset efter den enkeltes særlige behov i egen bolig, herunder i botilbud efter lov om almene boliger mv. eller i botilbud efter denne lov.

Loven lægger vægt på forebyggelselementet og den samlede helhedsorienterede indsats, som kan bidrage til at forbedre den enkeltes sociale funktion, udviklingsmuligheder og livsudfoldelse samt støtte den enkeltes muligheder for en selvstændig tilværelse. Disse grundlæggende betingelser finder anvendelse for alle udsatte voksne, der har behov for ydelser efter serviceloven.

Tildeling af hjælp efter serviceloven forudsætter, at sagsbehandler foretager en konkret og individuel vurdering af borgerens behov og forudsætninger i et samarbejde med borgeren. På voksenområdet anvender SOF Voksenudredningsmetoden (VUM) som grundlag for at træffe afgørelser i sagsbehandlingen.

VUM dækker hele sagsbehandlingsprocessen og indeholder redskaber til at understøtte alle væsentlige sagstrin. Det vil sige åbningen af en sag, oplysning og vurdering af sagen, udarbejdelsen af afgørelse og handleplan, iværksættelse af indsatser og opfølgningen herpå. Redskaberne bidrager til at systematisere sagsbehandlingen, udredningen og opfølgningen, herunder de oplysninger, som er relevante at opsamle og registrere i forløbet. Metoden danner yderligere grundlag for en entydig kommunikation og koordinering med udfører, ligesom den gør det muligt at synliggøre den nødvendige koordinering med øvrige forvaltninger og eksterne samarbejdspartnere fx læger og hospitaler.

Da der er store forskelle på målgrupperne på det sociale område, er metoden udviklet, så sagsbehandler i dialog med borgeren tilpasser udredningen til den enkelte borger. Blandt andet skal myndighedssagsbehandler undervejs i udredningen vurdere, hvad der er relevant at afdække om borgerens situation, og hvilke oplysninger der skal indhentes. VUM-udredningen sikrer således, at forskellige temaer af borgerens liv, herunder fysiske funktioner, mentale funktioner, sociale forhold og sundhedsforhold, afdækkes.

Børneområdet

På børneområdet bygger den sociale indsats på et formål, jf. servicelovens § 46, om:

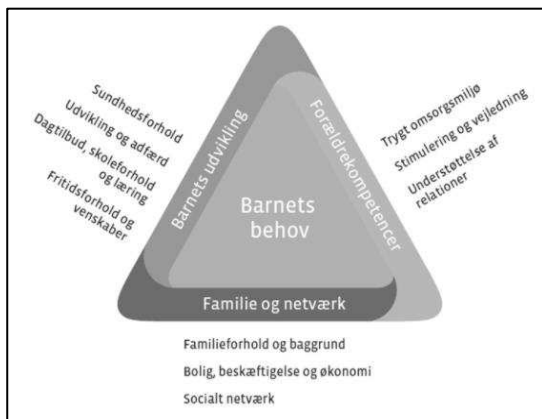
- at sikre kontinuitet i opvæksten og et trygt omsorgsmiljø, der tilbyder nære og stabile relationer til voksne, bl.a. ved at understøtte barnets eller den unges familiemæssige relationer og øvrige netværk,
- at sikre barnets eller den unges muligheder for personlig udvikling og opbygning af kompetencer til at indgå i sociale relationer og netværk,
- at understøtte barnets eller den unges skolegang og mulighed for at gennemføre en uddannelse,
- at fremme barnets eller den unges sundhed og trivsel og
- at forberede barnet eller den unge til et selvstændigt voksenliv.

Støtten skal være tidlig og helhedsorienteret, så problemer så vidt muligt kan forebygges og afhjælpes i hjemmet eller i det nære miljø. Støtten skal i hvert enkelt tilfælde tilrettelægges på baggrund af en konkret vurdering af det enkelte barns eller den enkelte unges og familiens forhold. SOF er forpligtet til at udarbejde en børnefaglig undersøgelse af barnets og familiens forhold, hvis forvaltningen har en formodning om, at et barn eller en ung har behov for særlig støtte, jf. servicelovens § 50. Den børnefaglige undersøgelses temaer er reguleret af serviceloven, og undersøgelsen skal anlægge en helhedsbetragtning. Sagsbehandleren skal derfor omkring temaerne udvikling og adfærd, familieforhold, skoleforhold, sundhedsforhold, fritidsforhold og venskaber og andre relevante forhold med mindre konkrete forhold betyder, at et eller flere af temaerne ikke vurderes at være relevant i forhold til det enkelte barns eller den unges situation. En generel rettesnor for udarbejdelsen af en børnefaglig undersøgelse er, at undersøgelsen ikke må være mere omfattende end nødvendigt for at opnå formålet med undersøgelsen.

SOF anvender udredningsmetoden ICS (Integrated Children's System) i de børnefaglige undersøgelser. ICS-metoden anvendes i hele sagsforløbet fra den indledende vurdering og den børnefaglige undersøgelse til udarbejdelse af og opfølgning på mål for indsatsen i handleplanen. De overordnede målsætninger for ICS er mere systematik i sagsbehandlingen, stærkere inddragelse af barn og forældre i sagsbehandlingen, anvendelse af ressourcer fra familien og netværket og bedre matchning af behov og indsats.

ICS er baseret på en grundlæggende forståelse af, at barnets behov formes i et tæt samspil mellem barnets udvikling, forældrenes kompetencer og familien og netværket – de tre sider i ICS-trekanten, jf. figur x. ICS understøtter en sagsbehandlingspraksis, hvor barnet, familien og netværket bliver inddraget og er aktivt medvirkende til at løse barnets og familiens problemer, og hvor der er fokus på såvel ressourcer som problemer.

Figur 1. ICS-trekanten



ICS-metoden understøtter således et helhedssyn på barnet i sammenhæng med familien, hvor også bolig, beskæftigelse og økonomi kan medtænkes som væsentlige faktorer for trivsel og udvikling, hvis det er relevant for oplysningen af den enkelte sag. Det kan fx være en eller begge forældres langtidsledighed, hvis det vurderes at have betydning for barnets trivsel og udvikling. SOF træffer afgørelse om iværksættelse af hjælp og støtte på baggrund af den børnefaglige undersøgelse.

Borgerens Plan

Borgerens Plan er et redskab, hvor borgeren sammen med myndighed og det enkelte tilbud formulerer og prioriterer de mål, der skal støtte borgerens udvikling med fokus på det, som er vigtigt for borgeren. Borgerens Plan har et integreret dokumentationsredskab, som skaber sammenhæng mellem mål, metoder og aftaler, løbende dokumentation af arbejdet med målene og evaluering af borgerens udvikling. Dokumentationsredskabet, der er udviklet til Borgerens Plan, er implementeret i de fagsystemerne DOMUS og DUBU.

Ud over selve redskabet til at arbejde med mål rummer Borgerens Plan også en tilgang til tæt samarbejde med borgeren og en samarbejdsform med fokus på koordination og videndeling mellem myndighed og udfører. Både tilgang og samarbejdsform understøtter den rehabiliterende tilgang i hverdagen.

Den fælles plan erstatter tidligere myndighedsplaner og planer hos udfører, hvor borgerne kunne have parallelle planer indenfor SOF uden tydelig sammenhæng, og med mål som ikke nødvendigvis var koordinerede. SOF arbejder med forskellige faglige tilgange afhængig målgruppen.

Borgercentrenes omstillingsplaner

Socialudvalget har vedtaget en faglig og økonomisk omstilling for SOFs tre målgruppeområder: Børn og unge, handicap og voksne. Omstillingsplanerne har til formål at bidrage med en tydelig strategisk retning for udviklingen af borgercentrenes målgrupper, og her er uddannelse og beskæftigelse centralt på tværs af borgercentrene. Omstillingsprocessen løber fra 2021-2024 og definerer den faglige og økonomiske retning for arbejdet med borgerne.

I Borgercenter Voksnes omstilling er der fx særligt fokus på uddannelse og beskæftigelse i relation til rehabilitering og det aktive liv på botilbud og i eget hjem. Borgercentret arbejder med at støtte borgernes til et mere selvstændigt liv, herunder til påbegyndelse af uddannelse eller beskæftigelse. Borgercenter Handicaps omstilling fokuserer bl.a. på uddannelse og beskæftigelse i forbindelse med det øgede samarbejde vedr. særligt tilrettelagte ungdomsuddannelsesforløb (STU), som understøtter,

at flere unge med handicap får en ungdomsuddannelse, og at nogle af dem kommer i støttet eller ordinær beskæftigelse. Yderligere er der fokus på at øge udbuddet af flere særlige beskæftigelsesordninger og nedbryde samfundsmæssige barrierer for, at borgere med handicap kan komme i uddannelse og beskæftigelse. Borgercenter Børn og Unges omstillingsplan har eksempelvis fokus på at ruste sårbare unge bedre til at leve et selvstændigt voksenliv, hvilket bl.a. skal ske med øget samarbejde med bl.a. BIF, UU-vejledere og Københavns Ungeindsats (KUI) for at sikre en sammenhængende indsats for de unge.